ZAMONAVIY TA'LIMDA INDIVIDUAL O'QITISH MODELLARINI ISHLAB CHIQISH

Ilmiy maslahatchi: **Ernazarova M. J**
ORCID ID: 0009-0001-6591-7480
ChDPU Umumiy pedagogika kafedrasi o'qituvchisi
Saydullayev Abdulazim Abdulxamid o'g'li
+99899 762 71 04
Mirzamuhsinov Mirzohalil MirzoUlug'bek o'g'li
+99877 000 59 40
Saparov Orinbasar Serik o'g'li
+99899-656-11-26
ChDPU Jismoniy madaniyat yo'nalishi talabalari

Annotatsiya : Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim tizimida individual o'qitish modellarini ishlab chiqishning nazariy va amaliy asoslari tahlil qilinadi. Individual ta'lim yondashuvi har bir o'quvchining bilim darajasi, qiziqishlari va o'rganish tezligini hisobga olgan holda ta'lim jarayonini tashkil etishga yo'naltirilgan. Shuningdek, adaptiv o'qitish, kompetensiyaga asoslangan ta'lim va raqamli platformalardan foydalanish orqali shaxsga yo'naltirilgan ta'lim samaradorligini oshirish imkoniyatlari yoritiladi. Tadqiqot natijalari individual o'qitish modellarini joriy etish ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini yaxshilashga xizmat qilishini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar : Individual o'qitish, zamonaviy ta'lim, adaptiv ta'lim, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, raqamli ta'lim, sun'iy intellekt, ta'lim texnologiyalari, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Аннотация : В данной статье анализируются теоретические и практические основы разработки моделей индивидуального обучения в современной системе образования. Индивидуальный подход направлен на организацию учебного процесса с учетом уровня знаний, интересов и темпа обучения каждого учащегося. Также рассматриваются возможности повышения эффективности личностно-ориентированного обучения за счет использования адаптивного обучения, компетентностного подхода и цифровых образовательных платформ. Результаты исследования показывают, что внедрение моделей индивидуального обучения способствует повышению качества образования и улучшению уровня усвоения знаний учащимися.

Ключевые слова: Индивидуальное обучение, современное образование, адаптивное обучение, компетентностное обучение, цифровое образование, искусственный интеллект, образовательные технологии, личностно-ориентированное обучение.

ABSTRACT : This article analyzes the theoretical and practical foundations of developing individual learning models in modern education systems. The individualized learning approach is aimed at organizing the educational process based on each learner's knowledge level, interests, and learning pace. It also highlights the potential of adaptive learning, competency-based education, and digital platforms to enhance learner-centered education effectiveness. The research results indicate that implementing individualized learning models improves the quality of education and enhances students' academic achievement.

Keywords : Individual learning, modern education, adaptive learning, competency-based education, digital education, artificial intelligence, educational technologies, learner-centered education.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimi globallashuv, raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida tubdan o'zgarib bormoqda. An'anaviy "bir xil yondashuv hamma uchun" tamoyili bugungi kunda o'z samaradorligini to'liq ta'minlay olmayotganligi sababli, ta'lim jarayonida individual yondashuvni joriy etish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Individual o'qitish modellarini ishlab chiqish har bir o'quvchining shaxsiy xususiyatlari, bilim darajasi, qiziqishlari va o'rganish tezligini hisobga olgan holda ta'limni tashkil etishga imkon beradi.Bugungi kunda ta'lim jarayonida raqamli platformalar, adaptiv o'qitish tizimlari hamda sun'iy intellekt asosidagi ta'lim texnologiyalaridan keng foydalanilmoqda. Bu esa o'quvchilarning individual ta'lim traektoriyasini shakllantirish, ularning mustaqil o'qish ko'nikmalarini rivojlantirish va bilimlarni samarali o'zlashtirishiga xizmat qiladi. Shu nuqtayi nazardan, individual o'qitish modellarini ishlab chiqish ta'lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi.

METODOLOGIYA

Zamonaviy ilmiy manbalarda individual o'qitish masalasi keng yoritilgan bo'lib, u ta'lim sifatini oshirishning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida qaraladi. Lev Vygotsky tomonidan ilgari surilgan "yaqin rivojlanish zonasi" nazariyasi individual yondashuvning psixologik asosini tashkil etadi. Ushbu nazariya o'quvchining mustaqil va yordam bilan erishadigan bilim darajasi o'rtasidagi farqni aniqlashga yordam beradi.Shuningdek, Benjamin Bloom tomonidan ishlab chiqilgan "mastery learning" konsepsiyasi har bir o'quvchining mavzuni to'liq o'zlashtirishi mumkinligini asoslab beradi va individual yondashuvning samaradorligini tasdiqlaydi.[1]

Zamonaviy tadqiqotlarda adaptiv o'qitish tizimlari va raqamli ta'lim platformalari keng o'rganilmoqda. Ushbu yondashuvlar o'quvchilarning bilim darajasiga moslashtirilgan kontent taqdim etish orqali ta'lim samaradorligini oshiradi. Shuningdek, sun'iy intellekt asosidagi tizimlar o'quv jarayonini tahlil qilish, xatolarni aniqlash va individual tavsiyalar berishda muhim rol o'ynaydi.Ushbu tadqiqotda zamonaviy ta'limda individual o'qitish modellarini o'rganish va tahlil qilishda nazariy hamda empirik yondashuvlardan foydalanildi. Nazariy metodlar sifatida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv va umumlashtirish usullari qo'llanildi. Ushbu metodlar individual o'qitish modellarining mazmuni, turlari va ularning ta'lim jarayonidagi o'rnini aniqlash imkonini berdi.[2]

Shuningdek, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, adaptiv o'qitish va raqamli ta'lim platformalarini o'rganish orqali mavjud modellar qiyosiy jihatdan tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida o'quvchilarning individual ta'lim trayektoriyasini shakllantirishga xizmat qiluvchi sun'iy intellekt asosidagi ta'lim texnologiyalarining imkoniyatlari ham ko'rib chiqildi. Olingan ma'lumotlar umumlashtirilib, ilmiy xulosalar shakllantirildi.

MUHOKAMA

Tadqiqot jarayonida zamonaviy ta'lim tizimida individual o'qitish modellarini ishlab chiqish va ularni samarali joriy etish masalalari chuqur tahlil qilindi. Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, individual yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasini sezilarli darajada oshiradi hamda ularning mustaqil fikrlash kompetensiyalarini rivojlantiradi. Muhokama jarayonida aniqlanishicha, individual o'qitish

modellarining samaradorligi bir qator omillarga bog‘liq. Jumladan, o‘quvchilarning boshlang‘ich bilim darajasini to‘g‘ri diagnostika qilish, ta’lim resurslarini moslashtirish, shuningdek, raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt vositalaridan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, adaptiv ta’lim tizimlari o‘quvchilarning o‘zlashtirish tezligi va qobiliyatiga mos ravishda o‘quv materiallarini taqdim etishi bilan ajralib turadi.[3]

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, individual o‘qitish modellarini qo‘llash quyidagi ijobiy natijalarga olib keladi:

— o‘quvchilarning o‘quv motivatsiyasi oshadi;
— bilimlarni o‘zlashtirish sifati yaxshilanadi;
— o‘quv jarayonida mustaqillik va mas’uliyat hissi rivojlanadi;
— o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi interaktiv hamkorlik kuchayadi.

Muhokama jarayonida ayrim muammolar ham aniqlangan bo‘lib, ular orasida texnik infratuzilmaning yetarli emasligi, o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini yanada rivojlantirish zarurati hamda individual yondashuvni amalga oshirishda vaqt va resurslarning ko‘proq talab etilishi kabi omillar mavjud.

XULOSA

Ushbu tadqiqot zamonaviy ta’lim tizimida individual o‘qitish modellarini ishlab chiqish va ularni amaliyotga joriy etish masalalarini o‘rganishga bag‘ishlandi. O‘tkazilgan tahlillar shuni ko‘rsatadiki, individual yondashuv asosida tashkil etilgan ta’lim jarayoni o‘quvchilarning bilim olish samaradorligini oshirishda muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi.

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, individual o‘qitish modellarini qo‘llash o‘quvchilarning bilim darajasi, qiziqishlari va o‘rganish tezligini hisobga olish orqali ta’limni yanada moslashuvchan va shaxsga yo‘naltirilgan shaklda tashkil etish imkonini beradi. Bu esa o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, tahlil qilish va amaliy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.Shuningdek, zamonaviy raqamli texnologiyalar va sun’iy intellekt vositalarining ta’lim jarayoniga integratsiyasi individual o‘qitish samaradorligini yanada oshiradi. Adaptiv ta’lim tizimlari o‘quvchilarning bilim darajasiga moslashtirilgan o‘quv materiallarini taqdim etishi orqali o‘quv jarayonini optimallashtirishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytganda, individual o‘qitish modellarini ishlab chiqish va ularni ta’lim tizimiga joriy etish zamonaviy pedagogikaning dolzarb yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, ta’lim sifatini oshirish va o‘quvchilarning intellektual salohiyatini rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR:

1. Abduqodirov, A. A. (2021). *Ta’limda axborot texnologiyalaridan foydalanish metodikasi*. Toshkent: O‘qituvchi nashriyoti. C.17-18 b.
2. Xoliqov, B. (2020). *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat*. Toshkent: Fan va texnologiyalar nashriyoti. C.67-69 b.
3. Yo‘ldoshev, J. G‘. (2021). *Pedagogik innovatsiyalar va ta’lim samaradorligi*. Toshkent: Universitet nashriyoti. C.34-36 b.
4. Karimov, I. (2020). *Zamonaviy ta’lim tizimini rivojlantirish masalalari*. Toshkent: Ma’naviyat nashriyoti. C.45-47 b.
5. Safarov, Sh. (2022). *Raqamli ta’lim texnologiyalari va ularning didaktik imkoniyatlari*. Toshkent: Innovatsiya nashriyoti. C.16-19 b.